

Čisté a schůdné chodníky ...

**Odpovědnost obcí při správě a
údržbě pozemních komunikací**

3. června 2010

Co je to chodník ?

- ■Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích
- ■Vlastnictví komunikací (§9, odst. 1)
- ■Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát.
- ■Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí,
- ■Vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí
- ■Vlastníkem účelových komunikací je právnická nebo fyzická osoba.
- ■Pozemní komunikace je samostatnou věcí, která má svého vlastníka
- ■možnost zřízení věcného břemene (§17, odst. 2)
- ■*„Pokud nejsou samostatnými místními komunikacemi, jsou součástí místních komunikací též přilehlé chodníky, chodníky pod podloubími, veřejná parkoviště a obrátisté, podchody a zařízení pro zajištění a zabezpečení přechodu pro chodce.“ (§12, odst. 4)*
- ■Zákon považuje chodníky vždy za místní komunikace

Co je to chodník ? (2)

- ■ **Místní komunikace je veřejně přístupná pozemní komunikace, která slouží převážně místní dopravě na území obce (§6, odst. 1)**
- ■ **místní komunikace IV. třídy, kterou je komunikace nepřístupná provozu silničních motorových vozidel nebo na které je umožněn smíšený provoz. (§6, odst. 1, písm. d) = chodník**
- ■ **Judikatura Nejvyššího soudu**
- ■ **odlišení stavby ve smyslu stavebního zákona a stavby ve smyslu občanského zákoníku**
- ■ **Zn. 22 Cdo 52/2002 -pozemní komunikace = úpravy nebo ztvárnění pozemků bez samostatné právní existence**
- ■ **Zn. Cdo 341/2004 -vlastník komunikace splývá s vlastníkem pozemku**
- ■ **Zn 31 Cdo 691/2005 -místní komunikace může být samostatnou věcí, ovšem pouze v případě, že je spojena se zemí pevným základem**

Co je to chodník ? (3)

- ■Rozhodnutí Městského soudu v Praze
- ■10 Ca 284/2005 -56
- ■jasné odlišení vlastníka pozemní komunikace od vlastníka pozemku
- ■Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (5 AS 62/2008 -59)
- ■vymežitelný kus vnějšího světa spojený se zemí pevným základem
- nelze oddělit od země, aniž by došlo k poškození věci
- nesmí vzniknout pouhým navrstvením materiálů
- musí být rozeznatelné, kde končí pozemek a kde začíná stavba
- tenisový kurt není samostatnou věcí
- zpevněná plocha penetračním makadamem o tloušťce 11 cm není stavbou a ani věcí
- ■zámková dlažba na zpevněném podloží z několika vrstev = samostatná věc
- ■zpevněná polní cesta není samostatnou věcí

Užívání chodníku

I v případě, že by vlastník pozemku byl i vlastníkem komunikace nesmí bránit jeho obecnému užívání

- *„V mezích zvláštních předpisů upravujících provoz na pozemních komunikacích a za podmínek stanovených tímto zákonem smí každý užívat pozemní komunikace bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny (dále jen "obecné užívání"), pokud pro zvláštní případy nestanoví tento zákon nebo zvláštní předpis jinak. Uživatel se musí přizpůsobit stavebnímu stavu a dopravně technickému stavu dotčené pozemní komunikace.“ (§19, odst. 1)*
- ■ Bránění užívání chodníku
  - zákrok silničního správního úřadu
  - výzva k odstranění překážky
  - odstranění překážky na náklady vlastníka
- ■ Vlastník pozemku musí provoz na pozemní komunikaci (místní, vč. chodníku) vždy strpět

Vrak na komunikaci

- silniční vozidlo, které je trvale technicky nezpůsobilé k provozu a není opatřeno státní poznávací značkou nebo které je zjevně trvale technicky nezpůsobilé k provozu (dále jen "vrak"),
- (3) Vlastník vraku je povinen na výzvu vlastníka dálnice, silnice nebo místní komunikace odstranit vrak do dvou měsíců od doručení výzvy k odstranění. Neučiní-li tak, odstraní a zlikviduje vrak vlastník této pozemní komunikace na náklady vlastníka vraku.
- (4) Nemůže-li vlastník dálnice, silnice nebo místní komunikace zjistit vlastníka vraku, zveřejní výzvu k odstranění vraku způsobem v místě obvyklým a po marném uplynutí lhůty dvou měsíců ode dne zveřejnění výzvy odstraní a zlikviduje vrak na své náklady. Zjistí-li vlastník dálnice, silnice nebo místní komunikace vlastníka vraku dodatečně, může vůči němu uplatnit nárok na náhradu nákladů vzniklých odstraněním a likvidací vraku.

„Chodníková“ novela zákona -*Lex Kubera*

- ■ Ústavní soud (Pl. ÚS 11/06)
- ■ konstatoval ústavní konformitu nařízení obce, které stanoví ... povinnosti odstraňování závad těmi, s nimiž zákon spojuje odpovědnost za vzniklou škodu
- ■ Senátní iniciativa - 28. srpna 2007
- ■ Zákon č. 97/2009 Sb -účinnost dnem vyhlášení (16. duben 2009)
- ■ Upřesnění odpovědnosti za škodu (§27)
- ■ vlastník sousední nemovitosti odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti na přilehlém chodníku, která vznikla znečištěním, náledím nebo sněhem ...

Odpovědnost za škodu - obecně

- **■Obecná prevenční povinnost vlastníka nemovitosti**
  - **■Vlastnictví zavazuje (čl. 11 LZPS)**
  - **■Vlastník má povinnost počínat si při výkonu svého vlastnického práva tak, a by nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí (§415 občanského zákoníku)**
- **■Právo na náhradu škody**
  - **■porušení právní povinnosti**
  - **■vznik škody v příčinné souvislosti**
  - **■zavinění**
  - **■alespoň v formě nevědomé nedbalosti**
  - **■výjimkou pouze případy objektivní odpovědnosti stanovené zákonem**
- **■Míra zavinění -*diligens pater familias***
- **■srovnání s jednáním řádného hospodáře**

Odpovědnost za škodu - §27 odst. 3, 4

- ■Před „chodníkovou novelou“
- ■(3) Vlastník místní komunikace odpovídá s výjimkou případů uvedených v odstavci 4 za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit.
- ■(4) Vlastník nemovitosti, která v zastavěném území obce hraničí se silnicí nebo s místní komunikací, odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti na přilehlém chodníku, která vznikla znečištěním, náledím nebo sněhem, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit; u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit.
  - ■Neexistovala explicitní povinnost chodník uklízet
- ■Ústavní konformita
  - ■nucené práce
  - ■jen v případě, že by nebylo v možnostech obce zajistit ochranu života a zdraví chodců

Odpovědnost za škodu -§27 odst. 3

- ■Po „chodníkové novele“
- ■Vlastník místní komunikace nebo chodníku odpovídá za škody, jejichž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku, místní komunikace nebo průjezdního úseku silnice, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, u závady způsobené povětrnostními situacemi a jejich důsledky takovou závadu zmírnit, ani na ni předepsaným způsobem upozornit.
- ■Nadále trvá:
- ■(1) Uživatelé dálnice, silnice, místní komunikace nebo chodníku nemají nárok na náhradu škody, která jim vznikla ze stavebního stavu nebo dopravně technického stavu těchto pozemních komunikací.
- ■(5) Úseky silnic, místních komunikací a chodníků, na kterých se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňováním sněhu a náledí, je vlastník povinen označit podle zvláštního právního předpisu nebo prováděcího právního předpisu. Vymezení takových úseků silnic stanoví příslušný kraj svým nařízením a vymezení úseků místních komunikací a chodníků stanoví příslušná obec svým nařízením.

Chodníky a pravomoc obcí

- ■Zákon o pozemních komunikacích -dvojí zmocnění pro vydání nařízení obce
- ■ust. §27 odst. 5: vymezení úseků místních komunikací a chodníků, na kterých se pro jejich malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňováním sněhu a náledí
  - ■povinnost takový úsek označit
- ■ust. §27 odst. 6: stanovení rozsahu, způsobu a lhůt pro odstraňování závad ve schůdnosti a průjezdnosti chodníků a místních komunikací
- ■Rozhodnutí Ústavního soudu Pl ÚS 11/06 a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (5 AS 28/2004 -60)
  - ■odpovědnost nelze stanovit bez předchozí povinnosti
  - ■je možné uložit i povinnost odklidit sníh vůči tomu, komu zákon přiznává odpovědnost

Praha • Brno • Ostrava • Bratislava

**Havel &
Holásek**
advokátní kancelář

Děkuji za pozornost

Mgr. Jan Valoušek
jan.valousek@havelholasek.cz

Týn 1049/3, 110 00 Praha 1
Tel.: +420 224 895 950
Fax: +420 224 895 980

Hilleho 1843/6, 602 00 Brno
Tel: +420 545 423 420
Fax: +420 545 423 421

Zámecká 20, 702 00 Ostrava
Tel.: +420 596 110 300
Fax: +420 596 110 420

APOLLO BUSINESS CENTER II
Prievozská 4/A, 821 09 Bratislava
Slovenská republika
Tel.: +421 232 113 900
Fax: +421 232 113 901

office@havelholasek.cz
www.havelholasek.cz